

สรุปโครงการพัฒนาการจัดการความรู้ (KM)
ในด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบฝังรู้
(Active learning) และการพัฒนาศักยภาพด้านการเผยแพร่งานวิจัย

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

สรุปโครงการพัฒนาการจัดการความรู้ (KM) ในด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการ
เรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active learning) และการพัฒนาศักยภาพด้านการเผยแพร่งานวิจัย
วันที่ ๒๗-๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

หลักการและเหตุผล

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการรวบรวมความรู้ทั้งที่เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) และความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และมีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างศักยภาพขององค์กรให้มีความสามารถในการแข่งขันระดับสูง ภารกิจหลักของคณาจารย์ คือ การจัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษา เน้นให้คณาจารย์การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้จัดความรู้และแนวทางการจัดทำแนวการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning) เพื่อสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างประสบการณ์ ควบคู่ไปกับการการทำผลงานวิชาการ และพัฒนาตนเองในด้านงานวิจัย ตลอดจนเพื่อให้มีผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงมีการพัฒนาผ่านการจัดการความรู้ (Knowledge Management) โดยเป็นการนำจุดแข็ง (Strengths) ด้านบุคลากรและการมีเครือข่ายทางวิชาการของคณะฯ มาเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน พยายามสร้างสรรค์วิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และยั่งยืน ก่อให้เกิดเทคนิคในการสอนใหม่ ๆ อันจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ส่วนด้านการวิจัยได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาทักษะของคณาจารย์ให้มีความสามารถในการตีพิมพ์ผลงานวิจัย ผลจากการพัฒนาทักษะทั้งสองประการย่อมทำให้อาจารย์มหาวิทยาลัยมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาด้วยกระบวนการจัดการความรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และเกิดเทคนิคใหม่ๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์
2. เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านการเผยแพร่งานวิจัย และอาจารย์มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการที่มีคุณภาพ

สรุปประเด็นการเรียนรู้แบบใฝ่รู้

การเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินข้อมูลในสถานการณ์ใหม่ได้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ ฝึกฝนการเรียนรู้ ธรรมชาติของการเรียนรู้แบบ Active Learning ประกอบด้วยลักษณะสำคัญต่อไปนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนให้น้อยลงและพัฒนาทักษะให้เกิดกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยลงมือกระทำมากกว่านั่งฟังเพียงอย่างเดียว
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น อ่าน อภิปราย และเขียน
4. เน้นการสำรวจเจตคติและคุณค่าที่มีอยู่ในผู้เรียน
5. ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดระดับสูงในการวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินผลการนำไปใช้
6. ทั้งผู้เรียนและผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการสะท้อนความคิดได้อย่างรวดเร็ว

Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ในทักษะการคิดขั้นสูง อันประกอบด้วย การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบการมีวินัยแก่ผู้เรียนด้วย

จากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถสรุปประเด็นที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในเชิงนามธรรม เหมาะสมกับวิชาที่เน้นปฏิบัติหรือเน้นการฝึกทักษะ สามารถใช้จัดการเรียนการสอนได้ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล หลักการสอนคือผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนความคิด อภิปราย สิ่งที่ได้รับจากสถานการณ์ เช่น นักศึกษาลงพื้นที่ชุมชนเกี่ยวกับลักษณะชุมชนเมือง ชุมชนชนบท ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท และวิธีการดำเนินชีวิตที่สามารถสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละกลุ่มเพื่อเรียนเรียนรู้ประสบการณ์จากการลงศึกษาพื้นที่
2. การสอนแบบโครงงาน (Project Base Learning) โดยการสอนแบบโครงงาน สามารถจัดเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมเดี่ยวก็ได้ ให้พิจารณาจากความยาก ง่ายและความเหมาะสมของงาน วางแผนและกำหนดเกณฑ์อย่างกว้างๆ แล้วให้นักศึกษาวางแผนดำเนินการ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ให้ คำปรึกษา จากนั้นให้นักศึกษานำเสนอแนวคิดการออกแบบชิ้นงาน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทำชิ้นงาน ผู้สอนร่วมกันอภิปรายและประเมินผลงาน
3. การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการศึกษาปัญหาที่เกิดจากความจริง แล้วผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา เสนอวิธีแก้ปัญห และร่วมกันสรุปผล
4. การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) เป็นกระบวนการสอนที่ผู้สอนใช้เทคนิควิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเป็นลำดับขั้นแล้วขยายความคิดต่อเนื่องจากความคิดเดิมจนสามารถสร้างสิ่งใหม่หรือตัดสินใจประเมินหาข้อสรุปแล้วนำไปแก้ปัญหาอย่างมีหลักการ

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1. นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการทำงานแบบ Group discussion ในการทำงานตามใบงานในชั่วโมงเรียน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนสู่เพื่อน ทำให้ชิ้นงานที่นักศึกษาทำมีหลากหลายรูปแบบ นำชิ้นงานของแต่ละคนมาพรีเซนต์ หน้าห้องเรียน เพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. ทำให้นักศึกษามีความกล้าแสดงออก
3. ทำให้นักศึกษารู้จักแบ่งงานกันทำตามที่ตนเองมีความถนัด
4. ทำให้นักศึกษารู้จักการทำงานอย่างมีระบบ รู้จักการวางแผนการทำงาน

ภาพประกอบกิจกรรม

วิทยากร ดร.ระพีพัฒน์ ศรีมาลา บรรยายการจัดการองค์ความรู้ของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใฝ่รู้

วิทยากรอาจารย์ศิรินันท์ คำสี บรรยายการพานักศึกษาลงพื้นที่ชุมชน

วิทยากรอาจารย์ศรินทร์ท์ คำสี ให้คำแนะนำในการเขียน mind map จากการเรียนการสอนแบบใฝ่รู้

คณาจารย์ผู้เข้าร่วมอบรมเขียน mind map มีการเสนอความคิดเห็นจากการเรียนการสอนแบบใฝ่รู้

สรุปประเด็นการพัฒนาศักยภาพด้านการเผยแพร่งานวิจัย

การเผยแพร่งานวิจัยมุ่งเน้นการพัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูง ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ โดยอาศัยกระบวนการวิจัยและส่งเสริมให้มีผลงานวิจัยเผยแพร่ความรู้สู่สังคม การเขียนบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติเป็นแนวทางหนึ่งในการเผยแพร่ ความรู้ที่ได้จากผลงานวิจัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน ต่อชุมชนและวงวิชาการ อีกทั้งยังเป็นเครื่องชี้วัดศักยภาพและความสำเร็จด้านวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นการเขียนบทความวิจัย จึงมีความสำคัญยิ่งในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งหากผู้วิจัยมีการเตรียมความพร้อมที่ดี จะทำให้สามารถนำเสนอ ผลงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มโอกาสในการเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและวงวิชาการอย่างกว้างขวางต่อไป

ประเด็นความรู้ : เทคนิคเบื้องต้น

- เลือกประเภทบทความที่จะเขียน “บทความวิชาการ” หรือ “บทความวิจัย”
- เลือกวารสารให้เหมาะสมกับบทความ เพราะขอบเขตเนื้อหาของงานวิจัยจะต้องสอดคล้องกับนโยบายการ จัดทำ หรือการจัดพิมพ์ของแหล่งเผยแพร่
- ปฏิบัติตามคำแนะนำของวารสารที่ตีพิมพ์ รายละเอียดของแต่ละวารสารอย่างเคร่งครัด
- เลือกรายชื่อวารสารระดับชาติและนานาชาติที่ สกอ. ให้การรับรอง

ประเด็นความรู้ : หลักการเขียนบทความวิชาการและวิจัยที่มีคุณภาพ

- มีประเด็นหรือแนวคิดทางวิชาการที่ชัดเจน
- มีความทันสมัย วิเคราะห์เป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎีเหมาะสมและชัดเจน
- มีทักษะของผู้เขียนบนฐานของข้อเท็จจริงทางวิชาการ
- ควรใช้ศัพท์และภาษาทางวิชาการที่ถูกต้องเหมาะสม
- มีการนำเสนอเข้าใจง่าย

ภาพประกอบกิจกรรม

วิทยากร อาจารย์ฤกษ์ณะ ช่องศรี ร่วมกับ ดร. สมทบ สันติเบญจกุล
บรรยายการจัดการความรู้ด้านการเผยแพร่งานวิจัย

คณาจารย์ผู้เข้าร่วมอบรมมีการเสนอความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอน

ปิดโครงการพร้อมถ่ายรูปร่วมกัน